

Vild & Bortskämd

- ett foderskapande samarbetsprojekt

EXKURSIONSMATERIAL

Djur som gynnas

- ✦ Älg
- ✦ Kronhjort
- ✦ Dovhjort
- ✦ Rådjur
- ✦ Hare
- ✦ Tjäder
- ✦ Vildsvin
- ✦ Fjärilar

Tillgängligt foder

- * Löv, sly och kvistar från RASE (rönn, asp, sälg och ek)
- * Vårtbjörk
- * Tall
- * Glasbjörk
- * Bärris och ljung
- * Bärande buskar

Tecken på nyttjande

- ▶ Betade knoppar, blad och kvistar
- ▶ Spillning av olika arter
- ▶ Lätt se vad djuren betat i nysnö. **Obs!** Spåra alltid bakåt för att inte störa djuren
- ▶ Daglegor från klövvilt

Kraftledningsgata

I Sverige finns cirka 140 000 hektar kraftledningsgator som är bredare än fem meter. Det motsvarar cirka 0,63 procent av landets produktiva skogsmarksareal. Kraftledningsgatorna sköts av nätbolagen. Vill man ta över skötseln på en sträcka kraftledningsgata krävs det **tillstånd** från nätbolaget som äger kraftledningsgatan. Eftersom det inte bedrivs något produktionsinriktat skogsbruk i kraftledningsgatorna finns det en stor potential i att skapa naturligt växande foder till viltet. Samtidigt som åtgärderna inte konkurrerar med andra intressen, exempelvis skogsbruket.

Foderskapande åtgärder

Genom att röja bort arter som inte betas så gynnas attraktiva betesväxter då de får mer utrymme och ljus. Ur fodersynpunkt kan gran därför röjas bort. Vill man spara gran som skydd för småvilt kan den toppas. De växtarter som utgör foder för vilt, så som sly, ris och lövträd röjs inte bort men toppas om om viltet inte klarar av att hålla nere växternas höjd via bete. Blir träden för höga når viltet inte det eftersökta fodret. Dessutom kan de orsaka problem för nätbolaget. Vid toppning kapar man trädets stam ovanför de nedersta grenvarven, vilket ofta är i midjehöjd. Det måste finns kvistar med knoppar kvar på trädet efter toppningen, annars dör trädet. För tall brukar man spara två grenvarv. Ett undantag är björkar och några andra arter av lövträd, som kan skjuta nya skott från stubben. Försök har visat att man kan skapa upp till 500 kilo tall och 100 kilo björk (torrvikt) per hektar genom en viltanpassad röjning i kraftledningsgator. Troligtvis kan man skapa ännu större fodermängder genom aktiva åtgärder som plantering och skötsel av begärliga växtarter. En åtgärd som ökar växtlighet är tillförsel av näring, gödsling. Enklast är att gödsla för hand just runt de växter viltet föredrar. För mycket gödsel kan dock döda växter samt gynnar gräs framför ris och örter.

Värt att tänka på

- ★ Kraftledningsgator som är skötta med hänsyn till viltet kan bidra till Grön Infrastruktur. Att arter får spridningskorridorer i ett annars enfaldigt landskap.
- ★ Ofta är marken i en kraftledningsgata kalrik, sandig och näringsfattig. Detta gör att många blommande örter, så som solvända och slätterblommor. Dessa örter har annars svårt att konkurrera i näringsrika marker där gräs är mycket vanligare.
- ★ Växtligheten här liknar mycket den som gynnades av det äldre lantbruket, med ängsmark, hagar och sen hävd.
- ★ Om man vill överta skötseln för en sträcka kraftledningsgata måste man ha tillstånd från nätbolaget som äger kraftledningsgatan.

Biologisk mångfald

Kraftledningsgatorna fyller idag delvis samma funktion i landskapet som forna tiders betande skogs- och buskmarker. Många rödlistade arter är knutna till kraftledningsgator och gynnas av samma skötsel som viltet. Det är till och med så att betande klövvilt bibehåller den lämpliga miljön för mångfalden.

Sträva efter att skapa en mosaik av bärande buskar som slån, en, rönn eller oxel och håll områden med örter, gräs, ljung och blåbärsris öppna. Det skapar goda miljöer för viltet och mångfalden.

En tidigare, för viltet, skött kraftledningsgata där växtligheten blivit för hög.

En skylt markerar vilken sträcka av kraftledningsgatan som ett jaktlag tagit på sig att sköta. Detta minskar risken för att allt röjs bort när nätbolaget utför röjning.